УДК 514.18
Бурчак І.Н
Луцький національний технічний університет

ДОСЛІДЖЕННЯ МОЖЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ВЕКТОРНИХ РИСУНКІВ ДЛЯ ШИФРУВАННЯ В РАСТРОВІ НОСІЇ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ЛАБОРАТОРНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ "СТЕГАНОГРАФІЯ".

Бурчак І.Н. Дослідження можливості впровадження векторних рисунків для шифрування в растрові носії під час виконання лабораторної роботи з дисципліни "Стеганографія". В статті розглянута можливість використання векторних зображень, отриманих в CAD–системах, для шифрування з допомогою стеганографії. Стеганоконтейнерами при цьому являються растрові зображення, наприклад, різноманітні фотографії.
Ключові слова: стеганографія, стеганоконтейнер, CAD–системи, растрові та векторні зображення, скриті повідомлення, шифрування.

Бурчак И.Н. Исследование возможности внедрения векторных рисунков для шифрования в растровые носители во время выполнения лабораторных работ по дисциплине "стеганография". В статье рассмотрена возможность применения векторных изображений, полученных в CAD–системах, для шифрования с использованием методов стеганографии. При этом в качестве стеганоконтейнеров используются растровые изображения, например различные фотографии.
Ключевые слова: стеганография, стеганоконтейнер, CAD–системы, растровые и векторные изображения, скрытые уведомления, шифрование.

Burchak I.N. Investigation of the possibility of implementation a vector figures in the bitmap images during the laboratory work from the discipline "Steganography". The article considers the possibility of using vector images obtained in CAD systems for encryption using steganography. Carriers are bitmap images, for example, various photographs.
Key words: steganography, steganocontainer, CAD systems, raster and vector images, hidden messages, encryption.

Постановка проблеми. В даний час значно зростає роль використання різноманітних способів захисту передачі конфіденційних даних. Приховування одного зображення у іншому – це принцип стеганографії, який останнім часом використовується дуже широко:

- для захисту авторських прав, де впроваджуються ЦВЗ (цифрові водяні знаки);
- для захисту передачі даних у мережах VPN (віртуальних приватних мережах), де відбувається інкапсуляція (вбудовування) пакетів даних;
- для захисту передачі даних, шляхом приховування самого факту передачі даних, коли передається звичайний файл-контейнер (стеганоконтейнер), у якому вбудований файл з конфіденційними даними.

Комп'ютерна стеганографія використовує два файли:

- повідомлення – призначений для приховування;
- контейнер або стеганоконтейнер – для приховування в ньому повідомлення.

Під ключем розуміється секретний елемент, що визначає порядок занесення повідомлення в контейнер. Основними завданнями сучасної комп'ютерної стеганографії є забезпечення автентичності та цілісності файлу. Безпека ґрунтується на збереженні стеганографічним перетворенням основних властивостей переданого файлу при внесенні в нього секретного повідомлення і ключа[3].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В основі багатьох підходів до вирішення завдань стеганографії лежить спільна з криптографією методична база, яку заклав ще в середині минулого століття К. Шеннон (C.E. Shannon) [1,4]. Однак і досі теоретичні основи стеганографії залишаються практично недоопрацьованими. На сьогоднішній день існує багато програм, як початкового, так і професійного рівня (Steganos Security Suite, S-Tools, bmpPacker, OpenPuff та ін.), але відсутність лістингу цих програм не дозволяє аналізувати методи стеганографії, які застосовані в цих програмах.

Тому, під час виконання лабораторної роботи з дисципліни "Стеганографія та комп'ютерна графіка", яку вивчають студенти спеціальності "Кібербезпека" постало питання дослідження цілісності та автентичності файлу векторної графіки, після стеганографічних перетворень.

Виклад основного матеріалу й обгрунтування отриманих результатів. Для виконання лабораторної роботи з "Стеганографії та комп'ютерної графіки" студенти спеціальності –

Кібербезпека користуються програмою OpenPuff. Вона має ряд переваг, які обґрунтовують її використання у навчальному процесі:

- не потребує попередньої інсталяції;
- розмір папки з програмою складає 8,75 МБ (9 179 136 байт);
- є безкоштовною, тобто вільною від ліцензування (з відкритим вихідним кодом).

На рис.1 представлено інтерфейс головного вікна (зліва) та вікна програми OpenPuff для стеганографічного вбудовування (справа) графічних файлів-повідомлень у ланцюжок стеганоконтейнерів.

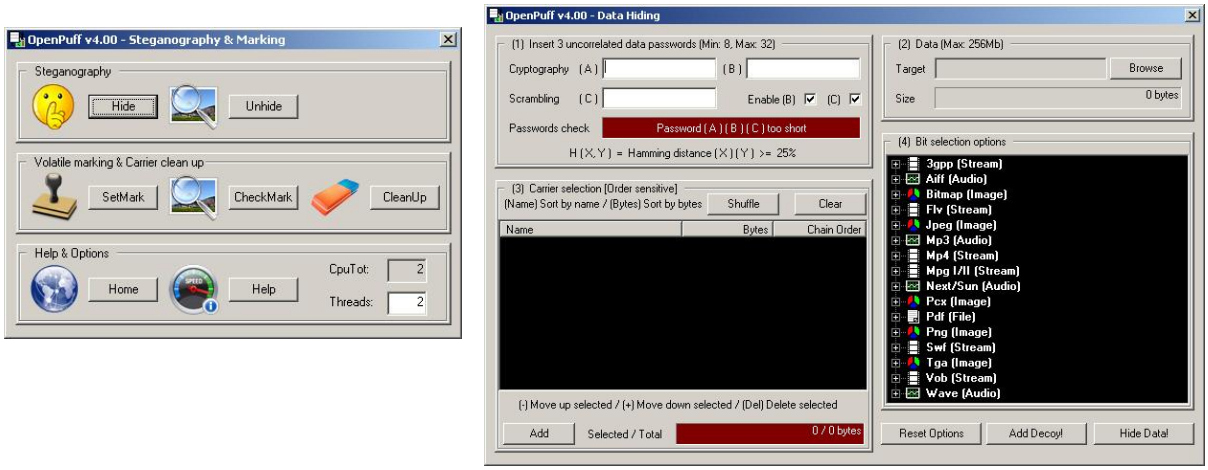

Рисунок 1. Головне вікно (зліва) програми OpenPuff та вікно для стеганографічного вбудовування графічних файлів (справа).

В мережі Інтернет описано, що вона добре працює з такими файлами у якості повідомленнь та стеганоконтейнерів – зображеннями, аудіо, відео, та файлами flash і adobe. Однак всі вони мають великий розмір. І при збільшенні розміру файлу-повідомлення, різко пропорційно збільшуватись мусить і файл, чи ланцюжок файлів-стеганоконтейнерів. Але у кафедральному домені кожна група студентів, яка має обліковий запис обмежена груповою квотою на розмір папки /**Home/Server, де студенти зберігають всі свої лабораторні роботи. І з ціллю зменшення обсягу групових папок ми провели дослідження можливості використання, в якості файлів повідомлень – векторних 3D твердотільних моделей, створених в CAD – системах комп'ютерної графіки.

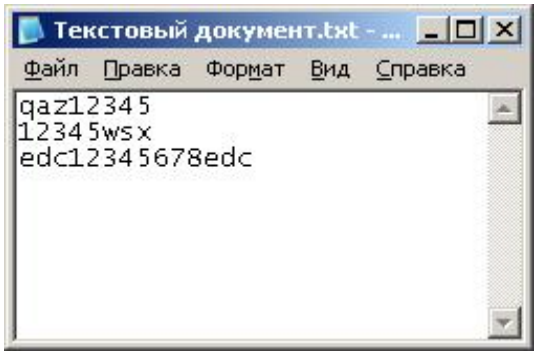

Рисунок 2. Паролі шифрування.

Як бачимо, у лівому верхньому куті вікна вбудовування програми OpenPuff пропонується ввести від одного до трьох паролей. Це дає можливість вводу додаткових шарів захисту повідомлення. Перед розміщенням повідомлення в контейнері буде проведено шифрування та перемішування даних. І хоча процесс витягнення файлу-повідомлення з контейнера має становити складний процесс обчислення – все ж основною характеристикою після цього має бути автентичність файлу-повідомлення з першоджерелом. Передача ключа робиться окремо і

заздалегідь, але у нашому (навчальному) випадку ми записуємо паролі окремим текстовим файлом, як на рис 2.

У правій частині вікна вбудовування (рис.1 справа) можемо також задати ступінь впровадження (заміни оригінальних пікселей на вбудовані з файла-повідомлення). Задається вона від мінімуму (12% - замінюється тільки один не значущий біт з восьми) і максимум (50%), по замовчуванню стоїть значення 20%. Вибирається тип файлів стеганоконтейнера і вказується щільність впровадження даних, яка потім відображається у результаті обробки файлів – рапорті виконання завдання рис5.

На рис.3 приведено алгоритм взаємодії користувача та програмного забезпечення. Спочатку вводимо паролі, потім попередньо підготовлений файл повідомлення, і програма відразу вказує розмір файлу, який необхідно буде заховати у стеганоконтейнер. Попередньо також готуємо ряд фотографій, ланцюжок яких і zбуде служити стеганоконтейнером. Їх повинно бути достатньо, щоб вмістити при заданій щільності файл-повідомлення.

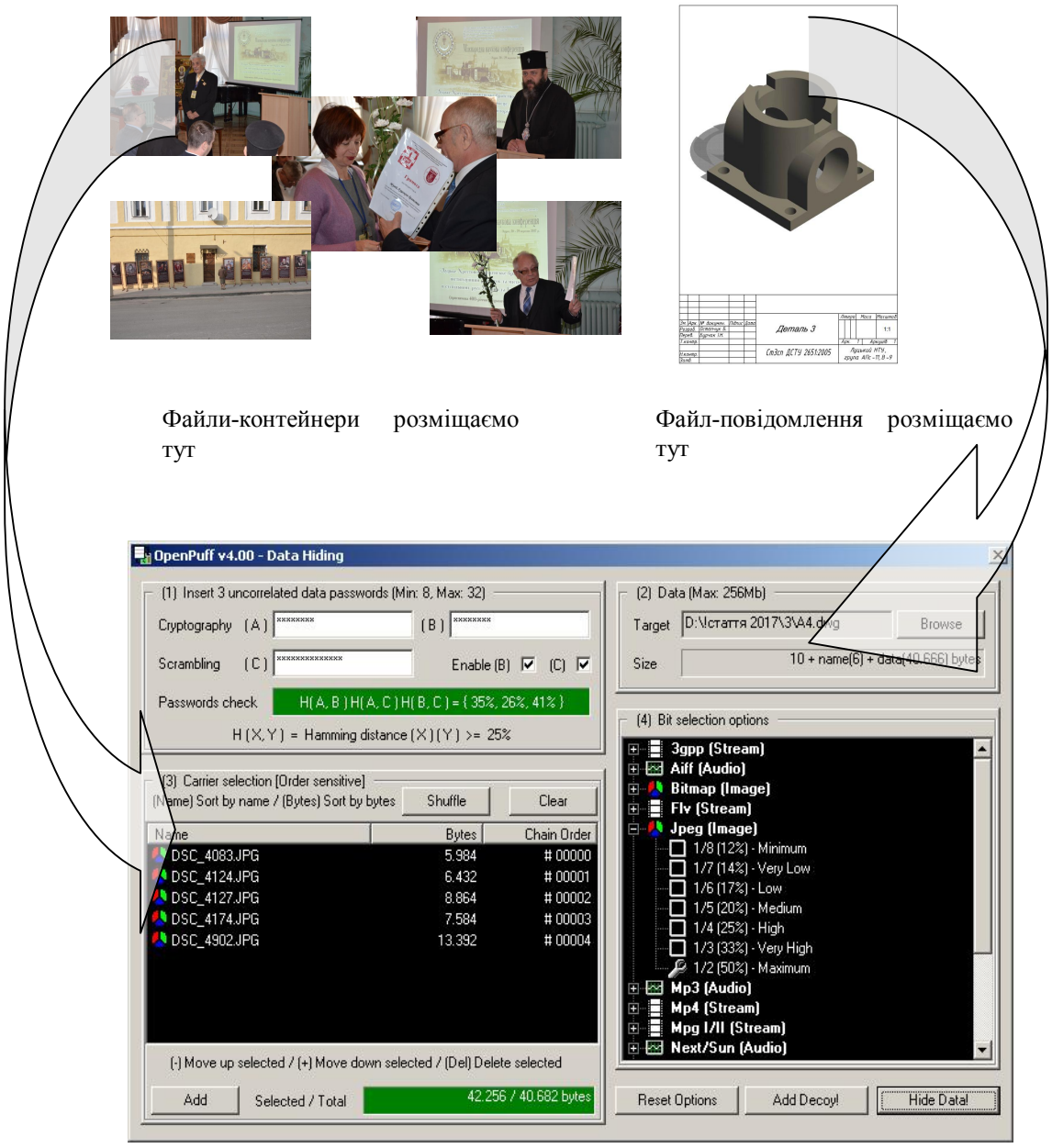

Рисунок 3. Вікно OpenPuff для вбудовування файлів.

Якщо файлів буде надлишкова кількість, то програма вкаже в рапорті, скільки файлів використано (рис4) у вікні завершення процесу.

Неабияке значення має порадок ланцюжка стеганоконтейнерів. При видобуванні файла-повідомлення він має бути незмінним, як і паролі. Вся ця інформація зберігається у протоколі завершення завдання як і ступінь заміни. Початок протоколу приведений на рис.5, закінчення – на рис.6.

Рисунок 4. Вікно завершення завдання.

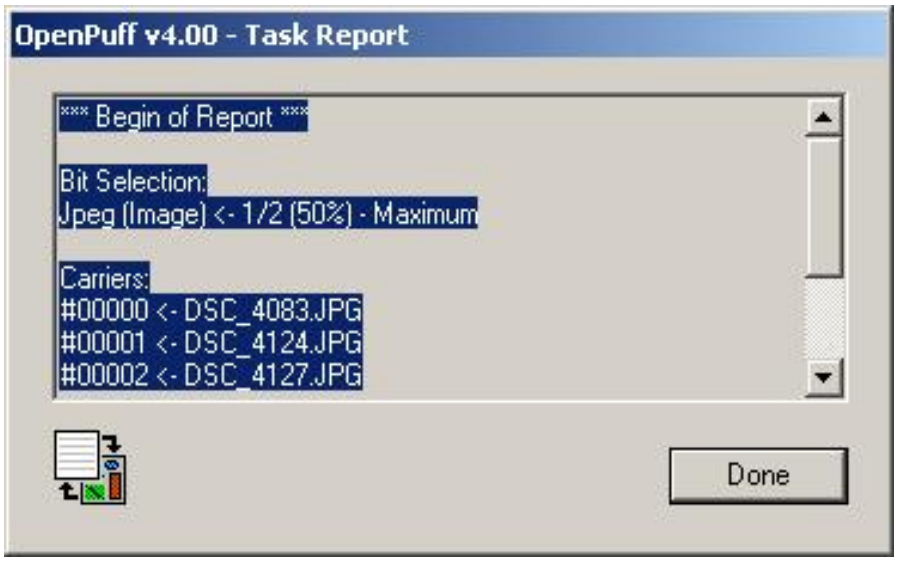

Рисунок 5. Протокол завершення завдання – початок.

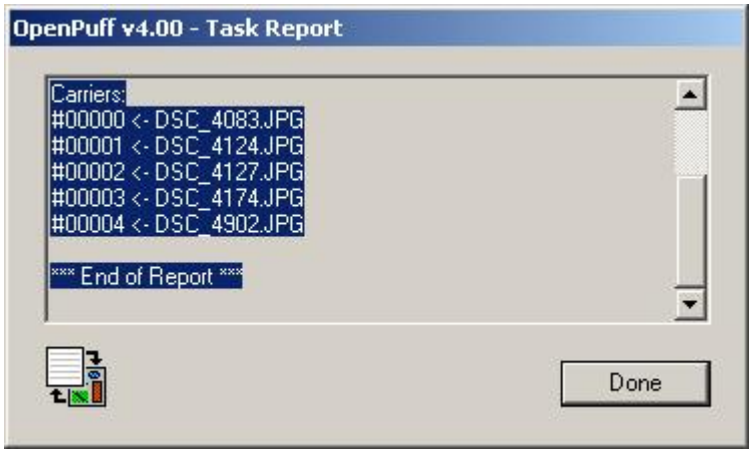

Рисунок 6. Протокол завершення завдання – закінчення.

Видобування файла- повідомлення із ланцюжка стеганоконтейнерів відбувається у такій же самій послідовності, як і в процесі вбудовування файлів. Попередньо створюється папка, куди має бути проведено витягування файлу-повідомлення. Протокол завершення завдання показаний на рис.7. Тепер можемо порівняти розмір та властивості видобутого файлу з стеганоконтейнера і файлу перщоджерела. Також перевіряємо його в AutoCAD, де він був початково створений

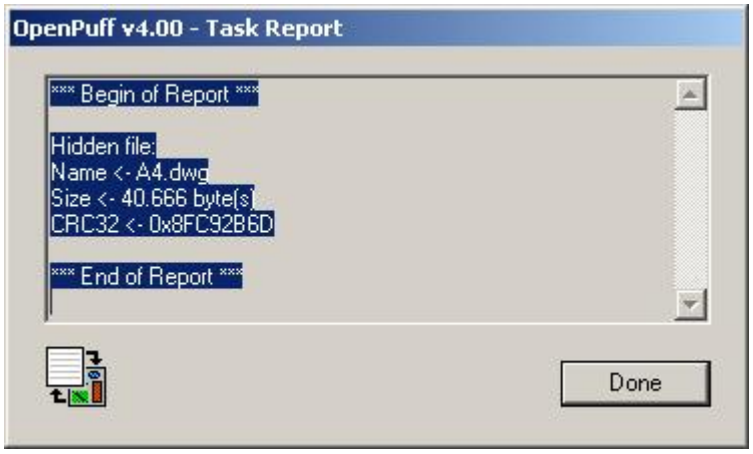

Рисунок 7. Протокол видобування файлу.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Беручи до уваги вищесказане, можна зробити висновок про те, що на сьогоднішній день залишається актуальною науково-технічна проблема удосконалення алгоритмів і методів проведення стеганографічного приховування конфіденційних даних або захисту авторських прав на певну інформацію. Стеганографія у комбінації з криптографією отримала новий поштовх для розвитку нових галузей мережевої, файлової і IP-телефонії.

1. C.E. Shannon, *A Mathematical Theory of Communication.* Bell System Technical Journal, 27 (1948), pp.379-423, 623-656.
2. Конахович Г.Ф., Пузыренко А.Ю. Компьютерная стеганография. Теория и практика. К.: "МК-Пресс", 2006. — 288 с.
3. Навроцький Д.О. Методи комп'ютерної стеганографії. /Вісник Національного технічного університету України "КПІ" Серія – Радіотехніка. /Радіоапаратобудування.-2007.-№35, С105-108.
4. Шеннон К. Работы по теории информации и кибернетики. / Пер. с англ. — М.:Иностр. литература, 1963. — 829 с.